

Bijlage 1: Reserves in Zicht

Aanleiding

Bestemmingsreserves zijn financiële reserves (“spaarpotten”) voor een specifiek doel of een bepaald toekomstige uitgave. Ze worden gevormd door middelen opzij te zetten en kunnen alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor ze zijn bestemd. In dit memo geven we aan welke reserves er momenteel zijn en op welke wijze daarover wordt gerapporteerd via de planning & control cyclus. Deze informatie kan door Provinciale Staten gebruikt worden om het gesprek te voeren of de huidige wijze van informatie over reserves toereikend is voor de kaderstellende en controlerende rol.

Welke reserves heeft de provincie Zuid-Holland?

De provincie Zuid-Holland heeft 26 reserves in begrotingsjaar 2025. Tabel 1 bevat de belangrijkste kenmerken van deze reserves. De reserves die per 31 december 2025 worden opgeheven zijn in de tabel apart gepresenteerd. Dat zijn er in totaal 7. Deze reserves zijn niet langer noodzakelijk, omdat er voorzieningen voor groot onderhoud zijn ingesteld en door de instelling van de egaliseringsreserve lastneming subsidies.

Bestemmingsreserves hebben één van de volgende functies:

- **Spaar:** dit betreft reserves waar middelen voor apart zijn gezet om bepaalde doelen of afspraken te realiseren. Dit betreft het merendeel van de reserves.
- **Egalisatie:** dit betreft reserves die gebruikt worden om (tijdelijke) mee- en tegenvallers mee te verrekenen, zonder dat dit ten laste of ten gunste gaat van het rekeningresultaat.
- **Buffer (risico):** dit betreft reserves ter afdekking van risico's.

Welke kaderstelling geldt voor reserves?

In de [financiële verordening](#) van de provincie Zuid-Holland zijn in Paragraaf 4.2 Reserves en voorzieningen de kaders vastgelegd die gelden voor reserves. In de artikelen 4.6 tot en met 4.11 is onder andere vastgelegd dat de bevoegdheid tot het instellen, wijzigen of opheffen van bestemmingsreserves bij PS ligt. Om het aantal reserves beperkt te houden is daarin ook opgenomen dat de omvang van reserves minimaal € 1,5 miljoen bedraagt en dat de looptijd van spaarreserves maximaal 3 jaar is, tenzij uit het bestedingsplan blijkt dat een langere looptijd gerechtvaardigd is.

Tweemaal per jaar worden de bestaande reserves doorgenomen en beoordeeld op basis van het bestedingsplan, nut en noodzaak, en de omvang van de reserve. Deze informatie wordt via het informatieblad per reserve getoond in het bijlagenboek bij de begroting en de jaarstukken.

Op welke wijze wordt er gerapporteerd over reserves?

Informatie over reserves wordt verstrekt via de reguliere planning & control cyclus. Het instellen, wijzigen of opheffen van bestemmingsreserves verloopt via een expliciet beslispunt in het Statenvoorstel bij P&C-producten. In dat Statenvoorstel lichten we tekstueel ook toe welk besluit van PS wordt gevraagd met betrekking tot reserves.

In het bijlagenboek bij de begroting en de jaarstukken is van elke reserve een informatieblad

opgenomen. Dit geeft inzicht in het verloop van de reserves, de onttrekkingen en toevoegingen, en de verschillende kenmerken van de reserve. Figuur 1 en 2 geven hiervan een voorbeeld.

In de verschillende P&C-producten wordt daarnaast cijfermatig inzicht gegeven in de ontwikkeling van de reserves, de onttrekkingen en toevoegingen, en de mate waarin er al juridische of bestuurlijke verplichtingen zijn aangegaan ten laste van de reserves.

Wat tonen we in welk P&C-product?	Kadernota	Begroting	Tussentijdse rapportages	Jaarstukken
Meerjarige inzet van bestemmingsreserves	Ja	Ja	Nee*	Nee**
Meerjarige ontwikkeling van saldo bestemmingsreserves	Ja	Ja	Nee*	Nee**
Meerjarig verloop van saldo per bestemmingsreserve	Ja	Ja	Nee*	Nee**
Mutaties reserves per beleidsdoel	Nee	Ja	Ja	Ja
Beklemming van reserves (juridisch of bestuurlijk verplicht)	Nee	Ja	Nee*	Ja
Informatieblad per reserve in het bijlagenboek	Nee	Ja	Nee	Ja

* In de tussentijdse rapportages (Voorjaarsnota en Najaarsnota) ligt de focus op bijstellingen van het lopende begrotingsjaar. Verder geldt dat de Voorjaarsnota gelijktijdig met de Kadernota aan PS wordt aangeboden, en de Najaarsnota met de Begroting. In zowel de Kadernota als de Begroting zijn actuele, meerjarige overzichten van reserves opgenomen. Daarom zijn in de tussentijdse rapportages die overzichten niet opgenomen.

** Voor de Jaarstukken geldt dat daarin verantwoording wordt afgelegd over het achterliggende begrotingsjaar, inclusief verschilverklaringen. Vanwege de aard van de Jaarstukken zijn geen meerjarige overzichten opgenomen.

Tabel 1: overzicht reserves provincie Zuid-Holland

#	Naam reserve	Functie	Loop- tijd	Omvang per 1-1- 2026 (stand Be- groting 2026) x € 1 mln	Artikel 4.8 ("systeemreserves")
	<i>Algemene reserves</i>				
1	Algemene vrije reserve	Buffer	9999	€ 211,0	Ja
2	Bufferreserve weerstandscapaciteit	Buffer	9999	€ 84,7	Ja
	<i>Bestemmingsreserves</i>				
3	Arbeidscapaciteit	Egalisatie	2028	€ 5,4	Ja
4	Beheerplannen Natura 2000 en PAS	Spaar	2027	€ 7,5	Ja
5	Bereikbaarheid	Spaar	2037	€ 111,5	Ja
6	Egalisatiereserve dbo infrastructuur	Egalisatie	9999	€ 5,0	Ja
7	Egalisatiereserve lastneming subsidies	Egalisatie	9999	€ 1,0	Ja
8	Geen lege handen voor de landbouw	Spaar	2027	€ 3,5	Nee
9	Groene ambities	Spaar	2027	€ 10,3	Ja
10	Incidentele aanvulling middelen Subsidieregeling Wonen Zuid-Holland	Buffer*	2026	€ 13,5	Ja
11	Interreg-cofinanciering EFRO	Spaar	2027	€ 0,9	Nee
12	Investeringsagenda 2026-2030	Spaar	2030	€ 120,0	Ja
13	Life Science & Health	Spaar	9999	€ 3,3	Nee
14	Meerjarenplan bodem, ondergrond en grondwater	Spaar	9999	€ 25,2	Ja
15	NatuurNetwerk Nederland	Egalisatie*	2027	€ 45,5	Ja
16	Ontwikkelopgave natuur	Spaar	2027	€ 33,7	Ja
17	Project duurzame ontwikkeling Zuidplaspolder	Spaar	2030	€ 12,2	Nee
18	Versterking economie	Spaar	9999	€ 21,8	Nee
19	Warmteleiding Warmtelinq	Spaar	2026	€ 76,0	Ja
	<i>Bestemmingsreserves (opheffing per 31-12-2025)</i>				
20	Egalisatiereserve beheer en onderhoud	Egalisatie	2025	-	Ja
21	MIT MKB Innovatiestimulering topsectoren	Spaar	2025	-	Nee

22	Mobiliteit	Spaar	2025	-	Ja
23	Ontwikkelingsperspectief Grevelingen en Volkerak-Zoom	Spaar	2025	-	Nee
24	Regionale netwerken in Zuid-Holland (RNIZ)	Spaar	2025	-	Nee
25	Restauratie & Herbestemming Monumenten	Egalisatie	2025	-	Nee
26	UPG 40	Spaar	2025	-	Ja

* De **geel-gemarkeerde** functies worden via het eerstvolgende P&C-product gewijzigd naar de functie 'Spaar' via een beslispunt in het Statenvoorstel van dat P&C-product. De huidige functies 'Buffer' en 'Egalisatie' zijn namelijk niet passend bij de doelstelling van deze reserves.

Figuur 1: Voorbeeld van een informatieblad van een reserve in de Begroting 2026

Algemene vrije reserve

Verloop reserve

Onderwerp (bedragen x € 1.000)	Saldo 31- 12-2024	Saldo 31- 12-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31- 12-2026	Saldo 31- 12-2027	Saldo 31-12- 2028	Saldo 31- 12-2029
Algemene vrije reserve	265.181	210.965	4.642	0	215.607	247.062	285.417	345.256

Beklemmdheid reserve

Onderwerp (bedragen x € 1.000)	Saldo reserve 2026	Juridisch verplicht 2026	Bestuurlijk verplicht 2026	Niet verplicht 2026
Algemene vrije reserve	215.607	0	0	215.607
Totaal reserves	215.607	0	0	215.607

Toelichting

Onderwerp:	Algemene vrije reserve
Inhoud en doel	Algemene buffer voor het verrekenen van begrotings- en rekeningssaldi en voor het opvangen van niet in de begroting opgenomen risico's en tegenvallers.
Functie	Buffer
Voeding	Risico reserveringen, historisch gerealiseerde rekeningresultaten
Besluitvorming/instellingsjaar	Niet van toepassing.
Looptijd	9999
Toelichting onttrekkingen	Niet van toepassing.
Toelichting toevoegingen	Het begrotingssaldo van 2026 van € 4,6 miljoen voordelig wordt toegevoegd aan de algemene vrije reserve.
Toelichting beklemming	Met de instelling van een aparte Bufferreserve Weerstandscapaciteit is het saldo in de Algemene reserve vrij besteedbaar. Opgemerkt wordt dat dit saldo meerjarig kan fluctueren door verrekeningen van meerjarige begrotingssaldi, zoals die zijn opgenomen in de laatst vastgestelde begroting.
Toelichting omvang	Per eind 2026 bedraagt de algemene vrije reserve afgerond € 216 miljoen.

Figuur 2: Voorbeeld van een informatieblad van een reserve in de Jaarstukken 2024

Algemene vrije reserve

Verloop reserve

Programmareserve (bedragen x € 1.000)	Saldo per 31-12-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31-12-2024
Algemene vrije reserve	229.290	40.491	4.600	265.181
Totaal	229.290	40.491	4.600	265.181

Uitsplitsing toevoegingen en onttrekkingen per doel

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000)	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo
9-1 Algemene dekkingsmiddelen	40.491	4.600	35.891
Totaal	40.491	4.600	35.891

Beklemdheid reserve

Onderwerp (bedragen x € 1.000)	Bestuurlijk verplicht	Juridisch verplicht	Niet verplicht	Saldo reserve per 31-12-2024
Algemene vrije reserve	0	0	265.181	265.181

Toelichting

Onderwerp:	Algemene vrije reserve
Inhoud en doel	Algemene buffer voor het verrekenen van begrotings- en rekeningssaldi en voor het opvangen van niet in de begroting opgenomen risico's en tegenvallers.
Functie	Buffer
Voeding	Risico reserveringen, historisch gerealiseerde rekeningresultaten
Besluitvorming/instellingsjaar	Niet van toepassing.
Looptijd	9999
Omvang	Per eind 2024 heeft de reserve een omvang van afgerond € 265 miljoen.
Toelichting onttrekkingen	In 2024 zijn de volgende onttrekkingen aan de reserve verwerkt: • € 0,1 miljoen ten behoeve van aanvulling bufferreserve weerstandscapaciteit bij Najaarsnota 2024; • € 4,5 miljoen ten behoeve van aanvulling bufferreserve weerstandscapaciteit bij Jaarrekening 2024.
Toelichting toevoegingen	In 2024 zijn de volgende toevoegingen aan de reserve verwerkt: • € 36,2 miljoen aan rekeningresultaat 2023; • € 4,3 miljoen aan het positieve begrotingssaldo t/m stand Najaarsnota 2024.
Toelichting beklemdheid	Met de instelling van een aparte Bufferreserve Weerstandscapaciteit is het saldo in de Algemene reserve vrij besteedbaar. Hierbij zij opgemerkt dat in het Statenvoorstel bij de Jaarstukken voorstellen opgenomen kunnen zijn (waaronder beklemmingen) die een beslag leggen op een deel van dit saldo. Dit geldt eveneens voor verrekeningen van meerjarige begrotingssaldi, zoals die zijn opgenomen in de laatst vastgestelde begroting.